

Előfizetési feltételek.

Egész évre . 5 frt — kr.
Félévre . . . 2 frt 50 kr.
Hivatalok, községek, köz-
segi jegyzők és tanítók
részére egész évre 3 frt.
Italmérők és kormesáro-
sok részére az „Italmérők
Közönye”-vel együtt
egész évre 4 frt.

Az előfizetések
postautóvalányval
eszközleendőek.

Egyes számok 10 kr-ával
kaphatók a kiadóhiv.

GÖMÖR

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS VEGYES TARTALMU HETILAP.

A GÖMÖRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET

H I V A T A L O S K Ö Z L Ö N Y E .

Kéziratok a szerkesztőséghez Kossuth-utca 19. sz. ház
I. em.) küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak.
Felelős szerkesztő: Dr. SZELESS ÖDÖN.

Megjelenik hetenként egyszer,
— VASÁRNAP. —

A hirdetések, előfizetések, reklamásiók,
a kiadóhivatalba (Deák-Ferencz u. 11. sz. alá) intézendők
Laptulajdonos: DRASKÓCZY LÁSZLÓ.

Lapunk számára hirdetéseket elfogad a Reuter ügynökség és a Magy. Távir. Iroda hirdetési irodája Budapest, Granátos-utca 1 szám.

Kulturális állapotaink.

Hugo Victor, a század legzseniálisabb írója, nem hiába mondja, hogy az államban legfontosabb tényező a hába és a tanító; mert az államok kulturális fejlettségének fokmérője ma is, jövőben is, a higiénia és népoktatás állapota marad.

Büszke s vérünkbe mélyen beoltott arisztokratikus elbizakodottságunkban azt hisszük, hogy mi magyarok nemcsak a vitézi virtusokban, de a kulturális haladás terén is ott állunk már, hogy bátran versenyre k-lhetünk a szomszéd művelt államokkal.

Bizony pedig, ha valóban elfogultság nélkül bírálók meg önmagunkat, hát belátnók könnyen, hogy nemcsak egy egyike vagyunk a kontinens egyik erőben leggyöngébb s így önállásra még mindig el nem jutott államainak, de belátnók azt is, hogy az általános kultúra terén egy századnyi távolság választ el p. o. csak Németországtól is. Ez utóbbit nem azon az alapon állítom, hogy országunkban az irni-olvasni nem tudók száma milyen rengeteg, de — és főképp azon, hogy azok is, akik már valóban a műveltek classisába kellene hogy tartozzanak, mondom azok is ott állanak, hogy viselkedésük s társadalmi intézkedésükben a bárdolatlanság és csiszolatlanság culminál és műveltséget látnak a gögős fel-fuvalkodás- és az uri hetvenkedésekben.

De maga az állam jár elő a jó példával; a népoktatás és a közegészség az államnak a legmostohabb gyermeke Igen gyakran rosszul kvalifikált vagy éppen nem kvalifikált tanítókra bizza a népnek nevelését, ad nekik 300 frtnyi évi fizetést — mely összeg éppen az éhenhalástól menti meg — s ennek fejében megkívánja, hogy ezek teljesítsék a népnevelés legfontosabb feladatát.

Természetes tehát, hogy a tanítók nagy része ma nemcsak hogy meg nem felel feladatának, de részben az állam esküdt ellenségévé lesz; beáll a hazaáruló pánszláv vagy pánromán szolgálatba s ezek által reáparancsolt szellemben neveli a magyar állam leendő polgárait.

Hol van erre példa a világon, még a kevésbé erős államokban is! ? Sehöl.

Az autonomiákkal odáig vagyunk már, hogy a hazai ág. ev egyház már-már kimerült a haza ellenségeivel folytatott küzdelemben és mi kálvinisták vagy katolikusok nem hogy társadalmi uton is segítségére lennénk ezen nagy missiót végző felekezeteink, de sőt hecczet találunk benne s jól esik tréfásan szemére hányni valakinek hogy: »te lutheránus«, pedig ez a tréfa nem az elfogulatlan műveltségnek a megnyilatkozása!

Visszatérve közoktatási állapotainkra, sok hiányokat tapasztalunk városunkban is e terén, melyek még a messze jövőben

várják megoldásukat. A nagy lelkesedés mellett megszavazott községi leányiskola építése úgy megakadt, hogy szegényszemre ma meg sem tudjuk mondani, mikorra várható megvalósulása. És mi az oka mindennek? Az elfogultság és a hatalmi érdek, mely a telek megválasztása alkalmával eljette a Danielisz-féle egyetlen alkalmas s e mellett legolcsóbb és legnagyobb telket, csak azért, mert nem onnan jött az indítvány, ahonnan azt várni szokták s mert nem a hatalom polczán állók elméjében született meg az eszme, hogy oda építtessék az iskola.

A higgadt s meggyőző érvekkel való kapacitálásnak nálunk helye alig van, előre meg van a többsége mindennek, ha az az egyéniség indítványozza, aki általunk leginkább kegyelve van.

A közoktatás ügye pedig mindnyájunknak ügye, ebbe beleszólása van a kisebbeknek is, ez alapon szólunk mi is az ügühöz, figyelmeztetve az intézőket, hogy a jövőben igyekezzenek egyéni érdekeiket és ambícióikat elhallgattatni akkor, midőn fontosabb döntéseknél (tanítói választásoknál is) az elfogulatlan ítéletre olyannyira égető szükség van.

Végezetre felhívjuk a városi választmány figyelmét a közelgő milleniumra, hogy ez alkalomra tegye meg kötelességét s hajtsa végre azt, anire vállalkozott: építtesse föl a leányiskolát.

Az adózó városi közönségnek elvégre is meg van az a joga, hogy kulturális színvonalon álló iskolákat ne csak kérjen, de követelhesen is magának.

A gömörme gy ei ált. tanító-egyesület közgyűlése.

A gömörme gy ei ált. tanító-egyesület mult szerdán délelőtt tartotta 22-ik közgyűlését Tornallyán; ezt megelőző este az ottani fiatalság fényesen sikerült jótékony célú táncmulatságot rendezett a tanítói árvaház javára, melyen — mint tudósítónk jelenti — a város és vidékének élkelősége feltűnő nagy számban volt képviselve. A közgyűlés legdékebb részét képezte Groó Vilmos kir. tan., tanfelügyelő ur bucsuzása a megyei tanítóságtól; ez a jelenet sok szemet borított könybe; beszéde alatt úgy érezte magát az ember, mintha édes atyját kellene elhagynia, mintha az az összekötő kapocs, melynek szeméi a kölcsönös tisztelet és szeretetből lettek évek hosszú során át gondosan összefonva, most elszakadna örökre s nem maradna egyéb belőle a pusztá emlékezetnél... Olyan volt az egész tanítóság, mint a pásterát vesztett nyáj, mint féltett vezérértől megfosztott hadsereg...

Ez a nevezetes gyűlés, mely a jelen volt tanítók előtt tán örökké emlékezetes marad, a »Hymnus« elénekléseivel vette kezdetét az ev. ref. templomban, hol Nagy Pál esperes ur is megjelent. Már az ének hangjából is kiértett a mély meghatottság, mely mindannyiuk szívét betöltte; oly buzgón, oly édes áhitattal zengték el a magyar nemzet eme boldogabb jövődjéért esdő zsolozsmáját, mintha áldást akartak volna

vele lekönnyörögni arra a főre, melynek minden egyes hajszála a két évtizeden át lankadatlan kitartással folytatott nagy munkában öszült meg. Mikor az orgonával kísért ének hangjai elenyésztek a szentegyház ünnepien komor falai között, perczeig tartó mély csend után Ulreich János egyleti elnök emelkedett fel szó kéréssel a következő megnyitó beszédet intézte tanítótársaihoz.

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Tisztelt Pályatársaim!

Van szerencsém önöket, kedves pályatársaimat, a XXII. közgyűlésünk alkalmával örömtelt szívvel üdvözölni. Teszem azt annál nagyobb örömmel, mivel újból Tornallyán, e nemes város falai közt gyülekeztünk össze, hol évtizedekkel ezelőtt már a »Gömörme gy ei általános tanító-egyesület« böbesége állott. Itt tartattak 1871. és 1873-ban az alakuló tanácskozások, itt gyűltünk össze az I. III és most XXII. közgyűlésünkre. E vendégszerető, derék város tek. előjárósága és lakossága szívvel fogadtatása által újból fényes bizonyosságot tett arról, mennyire érdekli a népoktatás és népnevelés munkásainak törekvései iránt.

Itt, a Gömörme gy e közepén fekvő Tornallya városában találjuk a tiszta magyarságot; itt mérhetetnek a magyar szellem és a magyar nyelvnek terjesztői és apostolai új tápot nagy munkájuk teljesítésére.

Adjunk a mai tanácskozmányunk által nagy Széchenyi látnoki eszméjének: »Magyarország nem volt, hanem lesz«, töltünk telhetőleg, ámbár parányi, de új lökést megvalósulásához.

Konstatálnom kell, hogy széles e hazában kevés megyének tanítótsága fejt ki oly nagy buzgóságot és tevékenységet a tanító-egyesületek alakításában, mint éppen a Gömörme gy e tanítótsága, amennyiben az általános tanító-egyesületen kívül még 3 felekezeti tanító-egyletet tart fenn.

Valamennyi egyesület a tanítás és nevelés szent ügyét a különféle oldalról való megvilágítás által tovább fejleszteni tűzte ki célul. Szép és magasztos az eszme, midőn egy és ugyanazon hitvallás tanítói, kik a szenge gyermeki szívben a vallásosság és erkölcsöség iránti érzelmeiket ébresztik és fejlesztik és a hitfelekezet által jó és igaznak talált tanokra oktatják a kis nemzedéket, hogy egyesületekké tömörülnek és bensős meggyőződésüknek külsőleg is érvényt szerezni törekcsenek; de azért ez nem zárja ki azt, hogy egyszersmind az általános tanító-egyesületnek is, mely a felekezeti egyesületekből nőtt ki magát, ne legyenek tagjai.

A tanítótsá g tekintélyének és képrzésének magasabb fokra való emelése, anyagi helyzetének javulása, a tanügy önállósítása és a nemzeti iskola megteremtése, melyeknek eljövételét mindennapi imánkba foglaljuk, csakis a közös és általános tanító-egyesületek törekvései által várható, mely gyűlésekben az érdekünket szolgáló szókimondás magasabb befolyás által és tekintetből kevésbé korlátoltatik. Csak Magyarországnak a tanítás és neveléssel foglalkozó összes munkásai, az óvodától az egyetemig, hitfelekezeti és nemzeti nélkül, együtt való tömörülése és egyesült erővel való küzdelem által biztosítható a fenti cél elérése.

Ezen szabadelvű eszme, mely lelkes elődeinket 1848-ban vezérelte, mikor az I. országos egyetemes tanügyi kongresszust megtartották, ujonnan lánggra lobbant, midőn a magyarországi tanítók országos bizottsága a jövő 1896-ik évre Magyarország 1000 éves fenállásának nagy ünnepe alkalmával a II. országos és egyetemes tanügyi kongresszust egybehívta.

Ezen kongresszus megtartásához és sikeré-

Hirdetések.

□ centimeterenként 2 kr.,
többszöriért 1 1/2 kr. fizetendő. Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr.

A NYILTTÉRBE N

minden 3 hasábos garmond sor díja 15 kr.
Hirdetőirodák, előfizetők vagy gyakori hirdetők tetemes díjkedvezményben részesülnek.

hez hozzájárulni minden tanító-egyesületnek, tantestületnek és tanítónak kötelessége.

Azon reményben, hogy szeretett pályatársaim velem egyet értenek, az egyetértés és összetartás zászlaját fennen lobogtatják, főkérem önöket tisztelettel, sziveskedjenek a mai tárgyalásainknak sikerét jóakaratu és tárgyilagos hozzászólásaikkal előmozdítani és biztosítani.

Midőn körünkben megjelent nagyságos Groó Vilmos kir. tan. és tanfelügyelő urat, ki nemcsak a tanítóknak felügyelője és vezére, hanem szeretett atyja és barátja is, ntű Nagy Pál esperes urat, valamint Tornallya város tek. előjáróságát és a m. t. tanügybarátokat a legmelegbben üdvözölém és a mai működésünkre Isten áldását kérném, a gömörmezei ált. tanító egyesület XXII. közgyűlését megnyitottnak nyilvánítom.

E szépen átgondolt beszédet az egylet tagjai hangosan megjelenezték

Ezután elnök megilletődve fordult a zöld asztal mellett ülő kir. tanfelügyelőhöz s érzékeny hangon ekkép tolmácsolta az egyesület búcsuszavát az érdemekben gazdag tanfőruhoz:

Nagyságos Groó Vilmos királyi tanácsos tanfelügyelő ur! Engedje meg Nagyságod, szeretett tanfelügyelő urunk, hogy midőn mindnyájunk sajnálatára tölünk nemsokára megválk a gömörmezei ált. tanító-egyesület Nagyságod iránti érzelmeit, szeretetét és ragaszkodását, ámbár nem ékes, de egyszerű, őszinte, szívből fakadó szavakban tolmácsoljam.

Husz éve annak, hogy Nagyságod Gömörmezeinek kir. tanfelügyelője. Érdemeit, melyeket Nagyságod ezen hosszú, de mégis rövidnek látszó idő alatt szerzett, kellő és méltó kifejezésekben nem vagy ok képes ecsetelni.

Emlitém, hogy Nagyságod mint igazi tanfőru és kiváló szakember Gömörmezei tanügyi viszonyait a népoktatási törvény magas szakszerű értelmében szakszerű, tapintatos eljárása és bánásmódjával rendezte. Nagyságod közbenjárása és fáradszóna ügybuzgósága által keletkezett megvénben 6 polgári iskola, egy kereskedelmi iskola, egy mintagazdasági iskola és több állami elemi iskola. A népiskolák czélyszerű taneszközökkel láttattak el; az alsófokú ipariszkolák közreműködésével állami segélyt nyertek; a házi ipar, méhészet, gyümölcsészet fejlődését előmozdította; szóval körültekintő figyelme minden ágra kiterjedt, mely a nép művelésére, vagyonosodására és boldogítására vezet.

Nagy és fontos missziót teljesített Nygd a magyar nyelv terjesztésében és megkedveltetésében Gyakorlatilag mutatta meg az utat, melyen a magyar nyelv a nem magyar ajku iskolákban legkönnyebben és legtermészetesebben elsajátítható.

Hathatós befolyása következtében számos gömörmezei tanítónak gyermeke részesült állami segélyben vagy az Eötvös-alap jótéteményeiben.

Áldás és siker koronázta Nagyságodnak eddigi működését, örömmel és büszkeséggel tekinthet vissza munkásságának mezejére; fényes bizonyítéka annak 6 Felső-gének legmagasabb elismerése, midőn Nagyságodat a »kir. tanácsosi cím« megadásával legkegyelmesebben kitüntetni méltóztatott.

Nehéz és fájdalmas az elválás órája; fokozza és hatványozza fájdalmunkat a jelen pillanatban azon tudat, hogy Nygd távozásával nemcsak a legjobb felelővőnk és vezérünk, de szeretett atyánkat és jóakaró barátunkat is elveszítjük.

Fogadja azért Nagyságod a gömörmezei ált. tanító-egyesület hálas köszönetének, legmélyebb tiszteletének, nagyrabec ülésének, szeretetének és ragaszkodásának kifejezését, fogadja legőszintébb szerencsevánatait is; lelje föl új állásában óhaján k és boldogságának révét kedves családjával egyetemben. Tartson meg bennünket emlékeiben, mi is megőrizzük kedves emléket.

A mindenható Isten éltesse Nagyságodat magyar tanügyünk fejlesztésére és magyar hazánk boldogítására!

Szünni nem akaró éljenzés fogadta ezt a szép beszédet, mely után Groó Vilmos, a szeretve tisztelt tanfelügyelő, mély megilletődéssel szólt az általa nagyrabecsült s hozzá oly forró szeretettel ragaszkodó tanítósághoz. (Sajnáljuk, hogy nem vagyunk abban a helyzetben, hogy ezt az igazán szép búcsubeszédet, melyet zugó éljenzés kísért, megörökíthetők lapunkban).

Elnök fölhívására most Halassy Gyula egyesületi főjegyző olvasta fel Józsa Antal új tanfelügyelőnek Budapestről küldött levelét, melyben sajnálattal tudatja, hogy a fővárosban való hivatalos kötelességei kétszeresen igénybe veszik minden percét s így aligha lehet abban a kedvező helyzetben, hogy ígérete szerint a mai napon tartandó közgyűlésen megjelenhessék. Azután így végzi sorait: »Ha kedvem, akaratom és vonzalmaim ellenére mégis csakugyan úgy

történnék, hogy a gyűlésen részt nem vehetnék, az esetre tisztelettel kérem Elnök urat: méltóztassék üdvözetemnek és tiszteletemnek szives tolmácsolója lenni ama vármegei tantestületnek egybegyűlő tagjai előtt, amely vármegei kulturális érdekeinek gondjaviselésében a nagynevű, nagymultu, nagy sikereket elért Groó Vilmosnak ezentul én leszek — tehetségben és más egyéni fényes tulajdonokban ugyan törpe, de kötelességérzelemben nálánál sem kisebb utóda.

Kérem Elnök Urat és a tantestület minden tagját: ne fogadják üres, semmitmondó frázis gyanánt az a megfontolt kijelentésemet, hogy a magyar nemzeti tanügynek és a vármegei tanítóságnak bazafias lelkesedéstől áthatott barátságként megyek önök közé, jással az egyetlen becsvággyal és határozott törekvéssel, hogy az Önök nagybecsű bizalmát és megelégedését, jogos érdekeiknek minden ténen való előmozdítása által kiérdemlelem.

Fogadja tisztelt Elnök ur, nagyrabecsülésemnek és kiváló tiszteletemnek őszinte nyilvánítását

Józsa Antal.

A levél jóleső soraira ismét felhangzott az éljen, majd ennek csill pultáival a közgyűlés egyhangú határozatából a következő távirat küldött dr. Wlaciass Gyula kultuszminiszterhez:

»A gömörmezei általános tanító-egyesület mai napo tartott közgyűléséből hódoló tiszteletének, egyuttal hálas köszönetének ad nagy-méltóságod magas színe előtt kifejezést, hogy a távozó köztisztelőben álló Groó Vilmos kir. tanácsos, tanfelügyelő ur helyére, ki Gömörmezei tanügyét eredményes működése által a virágzás oly szép fokára emelte, a megye tanügyi viszonyait teljesen ismerő, köztisztelőben és közszereletben álló Józsa Antal kir. tanfelügyelő urat nevezte ki, aki lelkes elődje alkotásait megörizni s kiépíteni fogja.

Ulreich János. elnök.

Ezzel az ünnepélyes aktus befejeztetvén, következett a közgyűlés egyéb tárgyainak sorrendi tárgyalása, melyek közül említést érdemel azon határozat, mely a járáskörökben tartatni szokott próbatanítás kötelezettségét megszünteti.

Kimondatott végül, hogy közgyűlést a mileniumi kiállításra való tekintetből a jövő évben nem tartanak, továbbá hogy az egyesület részéről 3 egyleti tag fog a kiállítás anyagának vizsgálatára kiküldetni. Említésre méltó még, hogy Szombathy László felső-vályi ev. ref. tanítónak »Mik a mai nevelési- és tanítási rendszer hiányai« című munkája 50 korona pályadíjjal lett kitüntetve. — Egy szegény elaggott, munkaképtelen tanító számára 5 fnt 4 kr. könyöradomány gyűjtetett.

Egyéb tárgyak elintézése után elnök bezárta a gyűlést s a tanítóság a »Szózat« elnevezésű végeztével odahagyta a templomot s felsereglett a fogadó nagyterembe, hogy Tornallya város nemesszivű lakossága által felajánlott közében résztvegyen.

Ekkor érkezett meg a déli vonattal Józsa Antal új tanfelügyelő, kit — a terembe léptekor — harsogó eljen fogadott. Ezután Ulreich János elnök üdvözölte őt a megyei tanítóság nevében, mire Józsa Antal meghatóttan választott, megköszönve a nem várt, de jól esett fogadtatást.

Ebéd közben számos felköszöntőt mondatk, melyek nagy része a két ünnepelt tanfőru s Meszlényi L. segéd-tanfelügyelőre, majd Tornallya város szives vendégszerető lakosaira stb. vonatkozott. Az új tanfelügyelő is kifejtette szépen sikerült tőszijában programját, melyet a tanító szünni nem akaró éljenzéssel fogadtak.

Ezután Törköly József rimaszombati igazgató-tanító indítványára 12 fnt 54 kr. adomány gyűlt össze az »Eötvös-alap« javára.

Az izletes »közébd délután 4 órakor véget ért, ugy az ünnepelt tanfelügyelők, valamint a gyűlésre egybesereglett tanítók örömteljes megeléggel búcsut mondtak a vendégszeretetéről híres Tornallya városának.

H I R E K.

— **Held Edó** cs. és kir. százados a szabadkai méntelep-osztály parancsnoka, a mezőhegyesi állami méntelephez helyeztetett át. Helyét Podmaniczky Béla cs. és kir. százados fogja közelebb elfoglalni.

— **Választás.** Vörösmarti Mihály tornanárt az igazgatóválasztmány a helybeli főgymnasiumhoz megválasztotta tornatanárnak.

— **Zenészeink** Alsó-Tátrafüreden. A városunk közönsége által annyira kedvelt Dankóféle zenekar — mint tudjuk — a nyári fűrdő-évszabban Alsó-Tátrafüreden gyönyörködtette művészi játékával az üdülést kereső előkelő vendégeket. Palócz János, a banda egyik legtehetségesebb tagja, a kitűnő czimbalmos, igen

érdekes levelet intézett szerkesztőségünkhöz a mult napokban, melyben elmondja, hogy Frigyes főherceg és fenséges családja július 10-étől augusztus 25-éig nyaralt Alsó-Tátrafüreden és hogy ezen idő alatt többször gyönyörködtött művészi játékukban. A levél írója szerint a fenséges asszony legjobban szereti a ropogós magyar csárdások s általában a magyar nótát tartja a világ legszebb nótájának. A fenséges asszony husz czimbalom-órát vett tőle ott tartózkodása ideje alatt s a legmagyarabb érzéssel és tüzellel játszotta a gömőri nótákat. Palócz János még a fenséges család villájában is játszott czimbalomján s ez alkalommal azon kitűnő figyelemben részesült, hogy Frigyes főherceg hosszabb ideig beszélgetett vele. Végül azt is tudatja szerkesztőségünkhöz, hogy bandájok szeptember 2-án vagy 3-án valószínűleg visszatér városunkba.

— **Bucusi bankett.** A rimaszombati közsegi iskolák tantestülete nagys. Groó Vilmos kir. tanácsos, tanfelügyelő ur tiszteletére Rimaszombatan a »Három-róza« nagy termében f. évi szept. hó 7-én bucus banketet rendez melyre helybeli és vidéki tisztelői nyomtatott érteztést útján lesznek a rendezőség által meghíva. A banketre előjegyzéseket elfogad: Törköly József közs. elemi fü-iskolai igazgató tanítónál.

— **Kinevezések.** Frenyó Rezső helybeli járásbírósi joggyakornokot az igazságügyminiszter a tornallyai járásbíróshoz aljegyzőnek, Kovács Géza feleli szolgabírósi végrehajtót pedig a rimaszombati járásbíróshoz végrehajtónak kinevezte.

— **Választás.** Boldogult Terhes Pál volt rimaszombati lelkész elhalalozásával betöltetlenül maradt egyházmegyei tanácsbírói tisztégre a gömőri ev. ref. egyházak Kupay Dénes felső-vályi lelkészt választották meg szavazattöbbséggel.

— **»Pfundungs-Protokol«** Loisch Márton urról kívánunk e helyen pár sorban megemlékezni. Hogy kicsoda-micsoda ez a Loisch Márton ur, azt itt Gömörben bizonynyal kevesen tudják, azért hát megmondjuk, hogy ő bizony közsegi körjegyző Szepesmegyében. Eddig még nincs a dologban semmi különös bámulni való, mert hiszen közsegi körjegyzőnek lenni Szepesben épp oly közönséges dolog, mint például Kabán — kantaroskodni. Hanem az már nagyon is nem közönséges dolog, sőt megbotránkoztató, ha egy magyarországi körjegyző német nyelven fogalmazott »Foglalási nemleges jegyzőkönyv«-et küld be hivatalos intézkedés végett a szepes-zombati szolgabíróshoz utján egy olyan tősgyökeres magyar város közsegi bíróságához, mint aminő Rimaszombati! Mar pedig Loisch Márton ur ekképen cselekedett, nem gondolva meg, hogy ezzel, a tetteivel alnokul megsérti, kigunyolja fennálló s királyi szentesítést nyert hazai törvényünk azon részét, mely hivatalos nyelvül a magyar nyelv használatát teszi kötelezővé az országban. Bizony szomorú dolog, hogy manapság még az ugynevezett nemzet napszamosai között is akad efféle gondolkozásu uri ember!

— **Jubileum.** Klein Samu dobsinai tanító, ki a tornallyai bucus-banketten szellemes pohárköszöntőivel annyiszor megnevettette pályatársait, mult pénteken ülte meg 25 éves tanítói jubileumát, melyen számos jóbarátai és tisztelői körében a rimaszombati közs. iskolák részéről Törköly József igazgató, Váry János és Czikora István osztálytanítók is résztvettek. Mint tudósítónk írja, a jubileumi ünnepség kitűnően sikerült s teljesen meglelt a derék tanító nagy érdemei méltatásának.

— **Istok** József megyei könyvelőt a bejei körjegyzőség jegyzőjeül megválasztották. Állomását rövid időn elfoglalja.

— **A Turócz-Szent-Mártonban** megjelenő »Národnie Noviny« című tót újság augusztus hó 13-iki számában nagy garral közli azokat az üdvözölő táviratokat, melyeket apró-cseprő emberek különböző apró-cseprő helyekről küldtek volt a fővárosban tartott népgyűlésnek. Ezen táviratok közül ime ide iktatjuk a tiszolci pánszlávok üdvrikoltását: »Az igazság és a leigázott népért küzdő rettenthetlen bajnoknak harsogó Eljen! Eljen! — Tiszolci polgárok. E Manica.«

— **Mulatság** közben. A jölési koresemában táncmulatság közben, előleges összeszólalkozás után, Greczmacher István jölési lakost, Mikók György, Balázs András, Koszuthos János és Blajdieskó József hosszuréti lakosok karókkal megtámadták s annyira összeverték, hogy az sebeibe másnap belehalt.

— **A rimaszombati egyesült prot. főgymnasiumban** az 1895—6-ik tanév ma, szeptember 1-én kezdődik, 4-ikén lesz a tanév ünnepélyes megnyitása, 5-én kezdődik a rendes tanítás. A helybeli polgári és elemi leányiskolában a bei-

ratások a holnapi nappal kezdődnek, s bezárólag 6-ig tartanak. A beiratás mindig délelőtt 9-10 12-ig, délután 3-tól 5-ig történik a Kishonthy-féle házban. A javító-, pótló- és felvételi vizsgálatok 7-én tartatnak meg. Az év ünnepélyes megnyitása 9-én eszközöltetik. A polgári iskola I. és II-ik osztályában egész évre helybeli tanuló 3 frtot, vidéki 6 frtot, a III. és IV-ik osztályba, helybeli 20 frtot, vidéki 40 frtot fizet. Minden beiratkozó növendék fi et még az évi tandíjon kívül 2 frt tanszerletményt s 15 krt az orsz. tön. nyugdíjalapra, azok pedig, kik nem a helybeli községi elemi leányiskolából lépnek a polgári iskolába, ezenfelül még 2 frt beiratási díjat. A tandíj tetszés egy, vagy két részletben fizethető a Kishonthy-féle házban. A közs. elemi fiiskolában a beiratások f. hó 3. 4. 5. 6. és 7-ik napján az iskola helyiségében eszközöltetnek. Ugy itt, mint az elemi leányiskolában a helybeli tanulók 3 frtot, idegen tanulók pedig 6 frt tandíjat s ezenkívül az iskolai alapra 1 frtot, tanszerletmény czimen szintén 1 frtot tartoznak lefizetni az igazgatóságná. A szegény sorsuak szept. 9-éig folyomodhatnak gyermekeik, illetve gyámoltjaik tandíjmentességeért. A folyamodványok Nagy Zoltán közs. elemi fiiskolai tanítónál mint iskolaszéki jegyzőnél nyújtandók be. A rendes tanítás a fiiskolában 9-én veendi kezdét. Az alsófokú iparos tanoncziskolában a beiratások szept. 15-éig eszközöltetnek; a rendes tanítás 16-án kezdődik.

— **Boszuálló.** Szedliák György kis-szabolosi lakos, özv. Poleczkó Andrásné szintén ottani lakosnót, mivel Szedliákat miatta egyizben két hónapra elzárták, folytonosan agyonlövással fenyegette, s bosszuját kitöltendő, több izben töltött fegyverrel leskelődött rá: E miatt fegyvert elkoboztatván, a kir. járásbíróskolában a beiratások szept. 15-éig eszközöltetnek; a rendes tanítás 16-án kezdődik.

— **Mint hírt,** a kultuszminiszter Popovics László szepesváraljai apátkanonokot fogja kinevezni rosznyói püspöknek.

— **Matós István** ev. ref. tanító 55 éves korában meghalt C-sizben; 7 árvt hagyott maga után. Ez alkalomból fölemlítjük, hogy a boldogult gyermekeinek körülbelül nyolczszáz forint részben már elévült követelése van a csizi ev. ref. egyház hlv in, mivel azok évek óta nem fizették rendszeresen a szegény tanító illetékét. Biz' ez szomorú nekrológ.

— **Zelenka Pál** püspök lemondása. Bizonyára országzerte nem csekély meglepetéssel olvastak azt a szenzációs eseményt, hogy Zelenka Pál, tiszakerületi ág. hitv. ev. püspök folyó augusztus hó 21-én tartott debreczeni kerületi közgyűlésen visszavonhatatlanul beadta lemondását. Valóban, a milyen páratlanul áll eddig a magyarhoni ev. prot. egyház történetében a Tiszakerület nagyérdemű, ritka szabadelvű püspökének e lemondó elhatározása, époly misztikus homály fedezi el ez idő szerint még a feltűnő esemény megtörténtének előző, mindenestre nagyon komoly okait. Mert hogy a valódi ok semmikép sem lehet a némely budapesti napilap hasábjain fölhozott, állítólag személye ellen irányult állomatos askálódás: az bizonyos. Ez a sajtószertű föltevés az ev. protestáns egyház szabadelvű demokratikus közszellemével merőben ellenkezik. De tovább kutatva az okokat az állami egyházpolitikai reformtörvények szűlte új helyzet szinte nem bírhatta erre a lépésre a méltóságos urat; hiszen ő azoknak lelkes barátja, szószóló védelmezője volt. Hát csakugyan már annak kell e vennünk meglepő lemondását: miszerint az annak idején tett ily értelmű javaslatának mellőzésevel nem alkotott zsinati törvény helyett, a saját szívében él a felelősségteljes lelkiismereti parancsolat, a mely őt arra készíti, hogy püspöki terhes hivataloskudása első 6 évi ctyklusának betöltése után lemondjon s új püspök választásának engedjen helyet. Ily értelemben fogadta el a kerületi bizottság is lemondását. Hát a méltóságos urnak eme ritka szép erkölcsi cselekedete a mai éremlyős rang — hajszá korában külön dicsőretre nem szorul, — hanem azért úgy messzebb-ről s tárgyilagosan ítélve e dolgot az egész valami olyan méltóságos, de különben ártatlan formaszertű játéknak is föltűnhet, a mennyiben t. i. Zelenka Pál ő méltóságának püspökké való másodszeri megválasztása is több mint bizonyos. Hát csakugyan »forma dat esse rei!«

— **Nyári táncmulatság.** A nyustyai községi kisdedővő javára rendezett s folyó augusztus hó 18-án pompás nyári időjárás kedvezése mellett megtartott népies táncmulatság minden reményen felül szépen sikerült. A mulatságon Nyustya és vidékének színe-java mind megjelent, sőt néhány jökevény rimaszombati vendéget is volt szerencsénk körünkbe való becses megjelenésükért tisztelnünk. A magyaros vidám hangulatot csak fokozta a jánosii Balogh Abasinak

láb alá való ügyes zenejátéka. Járta is ám a ropogós csárdás s itt-ott közbe nehány körtáncz lelkesen, unos-untalan, még a holdvilágo' pótló estéli fáklyák lobogó fényénél is! . . . De, hogy is ne! A hol annyi szép asszony s bájos leányka zeme ragyogása adja meg a különben is pompás természeti szinkép fejbőjditő koloraturáját; nem okvetlen kell-e ottan versenyre kelnie az ifjak tüzesvérű lelkesedésével a férfiak komoly, nemes eszmék megvalósítására törvő jóakaratainak? De vajjon kicsodák ők, akik e szép és hasznos magyar ügyért buzgólkodva másokat szent lelkesedésre ragadnak? Ez idő szerint ők Nyustyan: Kubinyi Andorné önagyága, Schmidt Ágostonné, ö. n., Rösch Frigyesné ö. n., Rásztöczky Pálné ö. n., Kolbenheyer Józsefné ö. n., Somogyi Lajosné ö. n., Takács Jánosné ö. n. s még többen. Ám, hogy a Rima-völgyi magyarság e szép, de gyakorta ostromolt végpontján a nép magyar nemzeti szellemű nevelése s művelődésének előmozdítására létesített nyustyai kisdedővő hazafias hivatását évente híven betöltheti: azt első sorban ezen lelkes táncmulatság közepett is hivatású honleányok buzgó pártolásának köszönhetni. Éljenek tehát, hogy még sokáig vigadhasanak és tánczolva jóra lelkesítsenek!!

— **Nyilvános számadás és köszönet.** A nyustyai kisdedővő javára f. augusztus hó 18-án rendezett szép sikerű nyári táncmulatságon a személyenként megszabott 1 koronás belépi díjából befolyt 55 frt 50 kr., felülfizetések gyanánt bejött 25 frt 60 kr., vagyis az összes bevétel 81 frt 10 krt tett ki. A kiadás: meghívók nyomtatása, zenés díja, rendezési költség czimén összesen: 30 frt. Marad e szerint a kisdedővő alapjának javára fordítható tiszta jövedelem: 51 frt és 10 kr., a mely összeg egy kicsiny, vidéki mulatság alkalmával összerakva mindenestre szép sikerről tanuskodik, a mint hogy már erre a kisdedővő érdemes felügyelőbizottsága is teljes elismeréssel fogja rá mondani: »volt miért táncolnunk!« A nemes hazafias czélra kegyesen felülfizettek: Institorisz Endre ur (Rimaszombat) 4 frtot, Kubinyi Andor ur 2 frtot, Grossberger Ignác ur 1 frt 50 kr., dr. Sailer Károly ur (Liker) 1 frt, Rásztöczky Pál ur 1 frt, Kolbenheyer József ur 1 frt, Kubinyi Kálmánné ö. n. 1 frt, Frits Béla ur 1 frt, Takács János ur 1 frt, továbbá 50—50 krajczárjával: Bihary Gyula, Glózer Jenő, Kavechán Nándor, Beregi Albert, Varga Mihály Ragályi Kálmán, dr. Bleier Léo, Paulovics János, Rösch Frigyes, Bányai Ferenczné ö. n., Porubszky Imre, Murtin János, Gottlieb Antal, ifj. Varga János, Goldschmidt Hermann és Simon, Aloczny Pál, Fedecz Alajos, Steghlenerné ö. n. Kohn Samu, Micscska János urak; és végül 20—20 krajczárjával: Mázik Béla, Jelen Ágoston, Csernok János urak. Midőn ugy a jószívű felülfizetők, mint az összes résztvevőknek a kisdedővő felügyelőbizottság hálás köszönetét nyilvánítja, egyszersmind kívánja: szálljon a kisdedővő minden igaz jóltevője fejére a boldogan örvendező magyar nemzeti geniusz fogantatos áldása! . . .

— **A rimaszombati országos vásár** alkalmával Szepesi Mihály, tamásfali lakostól egy vásári szebmetsző 1 frt 50 krt ellopott, de a tolvaj rajtavesszett, mert csakhamar megcsípték s a feldühödt parasztek ugy elverték ő kelmét, hogy az odaérkezett csendőrök alig tudták magalában bekísérni a városházára, hol 24 óráig ült a dutyiban. Sokkal szerencsésebb volt az másik két szebmetsző, akik valamiképen kiszimatolták hogy egy gesztesi gazdaember 201 frtot rejteget tárczájában, melyet eladott ökreiért kapott a vásárbán. Ezek a jó madarak mindenütt nyomában voltak áldozatuknak, migmég a Rózsa-utczában egyikök hirtelen eleje került az atyafinak s szándékosan földre ejtette tárczáját, mit a gesztesi ember észrevétlenül felakart venni. De a másik tolvaj odaugrott s e lökvén az atyafit, ő kapta fel a leesett tárczát. Persze a gesztesi paraszt sem akarta engedni jussát, mig végre abban állapodtak meg, hogy a tárcza tartalmán egyenlően megosztoznak a városon kívül, ahol senki sem láthatja őket. Ki is mentek aztán békességben a kukoriczák közé. Ott azonban a másik tolvajjal együtt, ki a tárczát leejtette a földre, nyakon ragadták a szegény parasztot, s annak rendje és módja szerint kicserélték vele tárczájukat s futásnak eredve eltűntek szemei elől. Tépvé aztán haját a paraszt, hogy számár fővel felült a kötözni valóknak, de hát még a csend és rendőrség sem segíthetett baján, lévén előttük ismeretlen tartomány a körmönfont tolvajok tartózkodó helye.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Dr. Krix-Krax urnak. Városunkban a tikka-zló szárazság miatt nagy porfelhőben jávunk miert is arra kérjük, küldene fürdői levelében számunkra egy kis üdítő levegőt.

NYILTÉR*)

E hó 29-én Klenócra nyílt levelben több példányban érkezett »Legenda« czimű nyomda megnevezése nélkül kiadott sületlen férczelvény szerzőjét ez uton hívom fel, hogy ne a sötétség leple alatt álljon elő engem és édes atyámat sértő hazugságaival, hanem nyílt sisakkal lépjen fel, mert különben kénytelen leszek őt, bárki legyen az, g y á v a r á g a l m a z ó n a k kijelenteni, ki sértegetni tud, de magát megnevezni nincs elég bátorsága.

Krémer Miksa,
joghallgató.

*E rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Fonograph!

Ma vasárnap a »Kossuth szobor« javára

Kossuth Lajos beszéde,
a kassinó téli helyiségében d. e. 10—12-ig délután 2—7-ig hallható Belépti díj 20 kr.

Csillag József, tanár.

Tiszta

asztali fehér bor

literje 25 kr.

Kapható

Stech Kálmánál Rimaszombat.

A báró Vay Dénesné f. évi derencsnői makktermése szeptember hó 10-én, d. e. 10 ór: kor Molnár József ügyvéd ur irodájában nyilvános árverés útján el fog adatni, a jelzett határidőre s a megjelölt helyre a venni szándékozók tisztelettel meghivatnak

Gömör-Kishont t. e. vármegye közig. bizottságától.
1289—1895. kb.

Hirdetmény.

A bánréve dobsinai m. kir. államvasut tornallyai állomásának kibővítéséhez szükséges földterületek beváltása czéljából elrendelt kisajátítási eljárás f. év szeptember hó 16. napjának d. e. 9 órakor Tornallyán a község házánál fog tartatni, miről az érdekeltek felek azon hozzáadással értesítettnek, hogy a kiküldött bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is fog érdemileg határozni, ha az érdekeltek közül senki sem jelen meg.

Kelt Rimaszombatban 1895. aug. 22-én.

einöki megbízásból

Lukács,

bizottsági jegyző.

601—895. szám.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A Gömörvármegye területén átvonuló rosznyó-lőcse-szandeczai állami közut 1910. 21470 km. szakaszának áthelyezése és azaz kapcsolatos munkák biztosítása végett folyó évi szeptember hó 10-én déli 12 órakor a gömörvármegyei államépítészeti hivatalnál és a kereskedelemügyi miniszterium I. B. szakosztályában (Budapest, Albrecht-ut 1. sz.) zárt ajánlati versenyárgyalás fog tartatni

A 30801 frt 69 krnyi összeg erejéig engedélyezett költség után számitandó 5%-banapénz teendő le, a betéti vevényssel ellátott zárt ajánlatok a kizűzött időpontig a nevezett államépítészeti hivatalnál s a kereskedelemügyi miniszterium segédhivatali igazgatóságánál nyújtandók be.

A szóban forgó munkákra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

Rimaszombat 1895. augusztus 26-án.

Jurasko,
kir. főmérnök.

Hatóságilag engedélyezett

NAGY VÉGELADÁS!

A nagyérdemű közönség becses tudomására hozom, hogy nagy raktáromon levő összes áruk **üsetem lebonyolítása oszljából végeladás utján gyári áron alól** elárusíttatnak.

Az ladás szabott árak és kőzpőnszfizetés mellett történik. Kérem a n. é. közönséget e kedvező alkalmat megragadni és üzletemben levő összes áruk jutányosságáról meggyőződést szerezni.

tisztelettel

LŐFKOVICS LIPÓT.

Különös figyelmébe ajánlom a n. é. közönségnek az alant jegyzett **cikkek**et

- 8000 pár **női-, férfi- és gyermek cipők.**
- 3000 drb **férfi- és fiu kalapok.**
- 3000 drb **férfi- gyermek és női ingek**
- 2000 drb **női kabát, gallér és kepek.**
- 1000 drb **női-, férfi nap- és esőernyők**
- 6500 drb **férfi nyakkendő.**

Egypár száz darab női-, leány- és gyermek-felöltök.

Női blousok, kötények.

- 6000 pár **női-, férfi- gyermek-harisnya.**
- 1500 drb **NŐI VALLFÜZŐ** (Mieder).

Szines, sárga vagy fekete bőr cipők, akár egész, akár fél, női-, férfi- és gyermekeknek **50%-kal gyári áron alól.**

Rövidárúk, pamutok, selymek, kézi munkák mélyen leszállított árakban
Egypár száz darab selyem, czérna, vagy bőr keztyűk meglepő olcsó árban.

NAGY VÉGELADÁS!

Leány kőpönyegek.

Leány kabátok.

NAGY VÉGELADÁS!

1878.—1895. tkvi szám.

Hirdetmény.

Sumjácz községre nézve az 1892. XXIX. t.-cz. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telekjegyzőkönyvekbe való bejegyzése és a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztétlen, ez annál a felszólalással tétetik közzé:

1. Hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cz. 15. és 17. §§-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §-a a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t.-cz. 7. §-a és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §-a b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. XXIX. t.-cz. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési kereseteket hat (6) hónap alatt vagy: s az 1896. évi január hó 12-ik napjáig beszárólag a tkvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset, annak a harmadik személynek, a ki időközben jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.
2. Hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-cz. 16. és 18. §§-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánának, ir szbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1896. évi január hó 12-ik napjáig bezárólag a tkvi hatósághoz nyujtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelté után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.
3. Hogy mindazok, akik az 1-ső és 2-ik pontban körülírt esetekben kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaikat bármily irányban sértve vélik — ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a tkvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis 1896. évi január hó 12-ig nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmúltá után az említett bejegyzéseket csak a rendes törvény útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyújtának, az eredetieket a tkvi hatóságnál átvehetik.

Kir. járásbíróság, mint tkvi hatóság Nagy-Rőcsén, 1895. évi augusztus 12-én.

Szeckay,
királyi aljásbíró.

Alapítottott
1867-ben.

BENEDEK GÁBOR és TESTVÉRE

Alapítottott
1867-ben.

aranyművesek és órásk

Budapesten, Kossuth-Lajos-utca 17. szám.

A közelgő őszi évad alkalmából van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses figyelmét országsgzerte ismert cégünkre felhívni

Arany-, ékszer-, ezüst-áru és óra-raktárunkat

a legdivatosabb tárgyakkal dusan felszereltük es ugy jutányosság, mint izlésesség tekintetében a legkövetelőbb igényeknek is megfelelünk. Ugy, mint idáig, ugy a jövőben is. különös gondot fogunk a vidéki megbízások elintézésére fordítani. Nem tetsző tárgyakat vagy kicserélünk vagy azokért a pénzt visszaadjuk. Megrendelés esetén kéjük a kívánt tárgynak megközelítő árát velünk közölni. Minden tárgy valódiságáért irott jótállást nyujtunk.

— Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. —

1894 évi termésű
400 métermázsas

vetőmagnak való buza

eladó.

Grosz Mórnaál Léhi-pusztá

u. p. Gőmör-Simonyi, vasutállomás Feled.

Kitüntetve
ország kiállításán
1886.
Budapest.

Rétay és Benedek

Kitüntetve
ország. Nőipar kiállításán 1881.
Budapest.

előbb
KRISZTA és TÁRSA.

Egyházi felszerelések, miseruhák és zászlók gyára.
Budapest, IV., Lipót-utca 21. sz.

Ajánlja a t. cz. társulatok, testületek, egyletek s köröknek külön zászlókészítési osztályokat, mely saját műhímező intézettel és műhelyekkel van egybekapcsolva, melyekben arany vagy ezüsttel művésziesen himzett vagy festett: egyházi, iskolai, kath. legényegyleti, ifjusági, ipartestületi, dal-egyleti, tűzoltó, bányász, hadastyán, lövész, temetkezési stb zászlók és lobogók az egyszerűtől kezdve, a legdiszesebb kivitelben készülnek.

Rajzokat, mintákat s részletes költségelirányzatokat készséggel küldünk.

Egyházi ruhák és felszerelvényekről külön árjegyzékkel szolgálunk.

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Vácz-körút 68. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gözcsepőlgőp-készletek 2½, egész 12 lóerőig, továbbá járgány-csepőlgőp-ek, tisztító-roboták, kenyérszélők, kaszáló- és aratógépek, boronák, szőnyegűjtők.

„COLUMBIA” legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répvágók, kukorica-moraszolók, daráló, őrlő-malmok.

Egyetemes aczel-ekék és minden egyéb 2 és 3 vasu ekék gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kőpönyégre ingyen és bérmentve küldetnek.